

UA-2053

First Year B. A. (Sem. II) Examination

February/March – 2012

Sanskrit : Paper - IV

संस्कृत गद्यसाहित्य अने व्याकरण

दशकुमारचरितम् – षष्ठ उच्छ्वासः – दण्डिन् धातुश्रुषो (तिङ्न्त)

(Core Course & Elective Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

नीचे दर्शावेल निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लपवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="First Year B. A. (Sem. 2)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit : Paper - 4"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="5"/> <input type="text" value="3"/>	<input type="text"/>
Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="NIL"/>	<input type="text"/>
	Student's Signature

१ (अ) कोर्ष पशु बेनो अनुवाद करो : ८

1 (a) Translate any two : 8

(१) सोऽभ्यधत्त-‘सौम्य’ । सुहृत्पतिस्तुङ्ग धन्वनामानपत्यः प्रार्थितावानमुष्मिन्नायतने विस्मृतविन्ध्यवासरागं वसन्त्या विन्ध्यवासिन्याः पादमूलादपत्यद्वयम् । अनया च किलास्मै प्रतिशपिताय स्वप्ने समादिष्टम्- ‘समुत्पत्स्यते तत्रेकः पुत्रः जनिष्यते चैका दुहिता । स तु तस्याः पाणिग्राहकमनुजीविष्यति । सा तु सप्तमाद्वर्षादारभ्यापरिणयनात्प्रतिमास कृत्तिकासु कन्दुकनृत्येन गुणवद्भर्तृलाभाय मां समाराधयतु यं चाभिलषेत्साऽमुष्मै देया । स चोत्सवः ‘कन्दुकोत्सवनामास्तु’ इति ।

(२) सोऽहम् – अहो रमणीयोऽयं पर्वतनितम्बभागः, कान्ततरेयं गन्धपाषाणवत्युपत्यका, शिशिरमिदं मिन्दीवरारविन्दमकरन्दबिन्दु चन्द्रकोत्तरं गोत्रवारि, रम्योऽयमनेकवर्णकुसुममज्जरी – मरस्तरुवनाभोगः’ इत्यतृप्ततरया दृशा बहु बहु पश्यन्नलक्षिताध्यारुढक्षोणीधरशिखरः शोणीभूतमुल्युभाभिः पद्मरागसोपानशिलाभिः किमपि नालीकपरागधूसरं सरः समध्यगम् ।

- (३) अस्ति त्रिगर्तो नाम जनपदः । तत्रासन्गृहिणस्त्रयः स्फीतसारधनाः सोदर्या धनक-धान्यक – धन्यकाख्याः । तेषु जीवत्सु न ववर्ष वर्षाणि द्वादश दशशताक्षः, क्षीणसारं सस्यम्, औषध्यो वन्ध्याः न फलवन्तो वनस्पतयः । क्लीबा मेघाः, क्षीणोस्तोतसः स्रवन्त्यः पङ्कशेषाणि पत्वलानि, निर्निस्स्यन्दान्युत्समण्डलानि, विरलीभूतं कन्दमूलफलम्, अवहीनाः कथाः, गलिताः कल्याणोत्सवक्रियाः, बहुलीभूतानि तस्करकुलानि अन्योन्यमभक्षयन्द्रजाः, पर्यलुण्ठन्तस्ततो बलाकापाण्डुराणि नरशिरः कपालानि पर्यहिण्डन्त शुष्काः काकमण्डल्यः, शून्यीभूतानि नगरग्राम खर्वटपुटभेदनादीनि ।
- (४) सा कन्या तान्गन्धशालीन्संक्षुद्य मात्रया विशोष्यातये मुहुर्मुहः परिवर्त्य स्थिरसमायां भूमौ नालीपृष्ठे न मृदुमृदु घट्टयन्ती तुषैरखण्डैस्तण्डुलान्पृथवचकार । जगाद च धात्रीम् 'मातः ! एभिस्तुषैरर्थिनो भूषणमृजाक्रियाक्षमैः स्वर्णकाराः तेभ्य इमान्दत्त्वा लब्धाभिः काकिणिभिः स्थिरतराण्यनत्यनत्यार्द्राणि नातिशुष्काणि काष्ठानि मितंपचा स्थालीमुभे शरावे चाहर' इति ।

- (अ) गमे ते भे ससंदर्भं समजावो : ८
- (b) Explain any two with reference to the context : 8
- (१) मा स्म नाथ मत्कृतेऽध्यवस्यः साहसम् ।
- (२) एष हि देवतासमादिष्टो विधिः ।
- (३) नास्त्य दाराणा मननुगुणदाराणां वा सुखं नाम ।
- (४) अवृश्यकारिणां हि नियतमनेकाः पतन्त्यनुशयपरम्पराः ।

- २ 'दशकुमारचरित'ना छठा अध्यासमां प्रतिबिंबित थतुं समाजजीवन आलेपो. १३
- 2 Describe the social life mentioned in the 6th chepter of 'Dashkumarcharit'. 13

अथवा / OR

- २ दंडीअे रज्जु करेड कथा-आख्यायिका भेद तभारा शब्दोभां रज्जु करे. १३
- 2 Give in your words 'कथा'–आख्यायिकाभेदानि' as presented by दण्डिन् । 13

- ૩ કોઈ પણ ત્રણ વિશે નોંધ લખો : ૨૧
- ૩ Write notes on any **three** : 21
- (૧) દંડીનું જીવન
(1) The life of Dandi.
- (૨) મિત્રગુપ્તાનું પાત્રાલેખન
(2) The character sketch of Mitragupta.
- (૩) નિતમ્બવતી વૃત્તાન્તઃ ।
- (૪) ગોમિની વૃત્તાન્તઃ ।
- (૫) ટિપ્પણી લખો :
(5) Annotate :
ત્રિવર્ગમ્ । ગીતમાર્ગમ્ । અર્ણવામ્બરા । શાલિપ્રસ્થ ।
- ૪ કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૦
- 4 Answer the following questions briefly : (any **five**) 10
- (૧) છઠ્ઠા ઉચ્છ્વાસની કથાનો નાયક કોણ છે ?
(1) Who is the hero of the 6th chepter.
- (૨) રાજા તુંગધન્વાની રાણીનું નામ શું હતું ?
(2) What is the name of Tungdhanva's Queen ?
- (૩) ધૂમિનીએ ધાન્યકથી શી રીતે છૂટકારો મેળવ્યો ?
(3) How did Dhumini get rid of Dhanyak ?
- (૪) રત્નાવતીનું નામ નિમ્બવતી પડી ગયું, શા માટે ?
(4) Why was Ratnavati called Nimbvati ?
- (૫) ભાર્ગવ શબ્દના બે અર્થો આપો.
(5) Give two meanings of the word "Bhargav".
- (૬) ત્રયો દણ્ડિપ્રબન્ધાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો ?
(6) Give the meaning of "ત્રયો દણ્ડિપ્રબન્ધા:".
- (૭) શક્તિકુમાર કયા વેશમાં ગામે ગામ ભટકવા લાગ્યો ?
(7) In which disguise Shaktikumar was wordering from villege to villege.

- ૫ (અ) ધાતુરૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- 5 (a) Identify the form of roots : (any five) 5
- (૧) અપઠન્ (૨) દ્રક્ષ્યસિ
 (૩) નપધ્વમ્ (૪) અમન્તે
 (૫) નતિષ્યતિ (૬) કુપ્યામિ
 (૭) અલિખત્ ।
- (બ) ધાતુરૂપો આપો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- (b) Give the form of roots : (any five) 5
- (૧) 'ભૂ'નું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ. એકવચન
 (1) Singular 3rd person imperative mood of 'ભૂ'.
 (૨) 'ત્રી'નું વર્તમાનકાળ બી.પુ. દ્વિવચન.
 (2) Dual 2nd person present tense of 'ત્રી'.
 (૩) 'વન્દ'નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બી.પુ. એકવચન.
 (3) Singular 2nd person simple future tense of 'વન્દ'.
 (૪) 'લભ્'નું હસ્તન ભૂતકાળ ત્રી.પુ. દ્વિવચન.
 (4) Dual 3rd person imperfect past tense of 'લભ્'.
 (૫) 'અસ્'નું વર્તમાન કાળ ત્રી.પુ. એકવચન.
 (5) Singular 3rd present tense of 'અસ્'.
 (૬) કૃનું આજ્ઞાર્થ બી.પુ. એ.વ.
 (6) Singular 2nd person Imperative 'કૃ'
 (૭) કુપ્નું હસ્તનભૂતકાળ ત્રીજો પુ. એ.વ.
 (7) Singular 3rd present Imperfect past tense of કુપ્.